

Η μουσική στη Σερβική Θρησκευτική μεσαιωνική λογοτεχνία

Ιβάνα Πέρκοβιτς*

ivanabperkovic@gmail.com

Η στροφή στις Σερβικές λογοτεχνικές πηγές, τις ιδιαίτερα πλούσιες σε μουσικές αναφορές, είναι απαραίτητη για τη μελέτη πολλών φαινομένων που σχετίζονται με τη μουσική ιστορία. Η διεπιστημονική προσέγγιση στη μουσική και τη λογοτεχνία έχει τραβήξει την προσοχή των μουσικολόγων και των φιλόλογων εδώ και πολύ καιρό, όμως αυτή η μέθοδος δεν έχει χρησιμοποιηθεί συστηματικά στη μελέτη του μουσικού πολιτισμού της μεσαιωνικής Σερβίας. Πώς θα μπορούσαν οι λογοτεχνικές πηγές να χρησιμοποιηθούν σαν ένδειξη της μουσικής πραγματικότητας εκείνης της εποχής, ιδιαίτερα στο λατρευτικό πλαίσιο; Είναι δυνατόν να διαβαστούν οι Σερβικοί βίοι των Αγίων (žitija) με σκοπό να αποκαλυφθούν, για παράδειγμα, ονόματα και χρήσεις των ύμνων, περιγραφές των τελετουργιών ή συγκεκριμένες ιστορικές προσωπικότητες που σχετίζονται με την εκκλησιαστική μουσική; Δεν αρνούμαι απαραίτητα μια τέτοια πιθανότητα, αλλά προτιμώ διαφορετικούς τρόπους κατανόησης της σχέσης της μουσικής με τη λογοτεχνία. Βασικές προϋποθέσεις βρίσκονται παράλληλα με αυτό που ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης (ο οποίος επηρέασε το σερβικό μεσαιωνικό πολιτισμό) χαρακτηρίζει «σημασία κρυμμένη <σε απλές μελωδίες> πίσω από τα λόγια» ή με αυτό που ο Lawrence Kramer αποκαλεί «μυθική ένωση μίας χαμηλότερης πραγματικότητας ενσαρκωμένης στη γλώσσα και μίας υψηλότερης ενσαρκωμένης στη μουσική». Με άλλα λόγια, αυτή η διεπιστημονική προσέγγιση θα βοηθήσει σε ευρύτερα θεολογικά, φιλοσοφικά και δεοντολογικά πλαίσια την κατανόηση της μουσικής, μια κατανόηση που δε θα μπορούσε να γίνει εμφανής από την στενότερη προοπτική μιας μόνης επιστήμης.

* Μουσικολόγος. Έλαβε Μεταπτυχιακό δίπλωμα το 1997 και Διδακτορικό τίτλο το 2006 από το τμήμα Μουσικής του Πανεπιστημίου των Τεχνών του Βελιγραδίου. Απασχολήθηκε στο τμήμα της μουσικής από το 1995, σήμερα στο βαθμό της αναπληρώτριας καθηγήτριας. Το κύριο θέμα της έρευνας της Ιβάνα Πέρκοβιτς είναι η σερβική εκκλησιαστική μουσική, μεσαιωνική, ρομαντική, καθώς επίσης και η σύγχρονη. Είναι συγγραφέας δύο βιβλίων, «Η μουσική της σερβικής Οκτώηχου» και «Από τον αγγελικό ψαλμό στη χορωδιακή τέχνη. Η σερβική χορωδιακή εκκλησιαστική μουσική την περίοδο του Ρομαντισμού». Τελευταία εργάζεται για το καινούριο της βιβλίο πάνω στις μουσικές αναφορές στη σερβική μεσαιωνική λειτουργική ποίηση και αγιογραφία. Έχει λάβει ερευνητικές επιχορηγήσεις για τις μελέτες της στη Σόφια και στη Βιέννη. Συμμετείχε σε διάφορα ερευνητικά προγράμματα υπό την αιγίδα του σερβικού Υπουργείου των Επιστημών. Κατά τη διάρκεια του 2006 και 2007 ήταν η επικεφαλής μιας έρευνας πάνω στα υπό εξαφάνιση μουσικά αρχεία που χρηματοδοτήθηκε από τη Βρετανική Βιβλιοθήκη. Συνέχισε παρόμοιες δραστηριότητες το 2008 και το 2009 στο Ιστορικό Αρχείο στο Πάντσεβο, με την υποστήριξη της Σερβικής Χορωδιακής Εκκλησιαστικής Κοινότητας του Πάντσεβο. Ήταν η κύρια συγγραφέας και η πρώτη συντονίστρια στην ακόμη διεξαγόμενη πολυεθνική εργασία *Temprus*, το οποίο περιλαμβάνει την τριτοβάθμια εκπαίδευση στον τομέα της μουσικής με την ανάπτυξη των διεπιστημονικών προσεγγίσεων (2011). Η Ιβάνα Πέρκοβιτς είναι μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας, ενεργή στην ομάδα *Cantus riparus*, μέλος της Σερβικής Μουσικολογικής Εταιρείας (επί χρόνια πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου), μέλος της Διεθνούς Εταιρείας Ορθόδοξης Εκκλησιαστικής Μουσικής και μέλος της εκδοτικής επιτροπής του περιοδικού παραστατικών τεχνών και μουσικής *Matica Srpska*.